

15. september 2021

Sikkerhedspolitiske perspektiver på kommissionsformand Ursula von der Leyens State of the Union-tale

Onsdag den 15. september leverede EU-kommissionens formand Ursula von der Leyen sin årlige tale om unionens tilstand. Der er en række interessante punkter i talen, der har sikkerhedspolitiske konsekvenser for Danmark.

- EU-Kommissionen peger på, at den vil styrke sikkerhedspolitikken bl.a. via forsvarsunion. Samlet set vil det oplæg, som talen udgør, i løbet af få måneder presse dansk sikkerhedspolitik på bl.a. forsvarsforbeholdet.
- EU og dets forløbere er skabt som et svar på de to verdenskrige og håbet i bl.a. Tyskland og Frankrig om aldrig at se krig igen imellem de europæiske stater. Dette er en vigtig underliggende præmis for at forstå denne tale.
- Vigtigst af alt skal den europæiske sjæl styrkes, og man skal lytte til de unge generationers bekymringer over planetens tilstand. Dette vil Kommissionen sætte ind over for. Værdier og handlekraft er derved i høj grad i centrum.

Billede 1 Ursula von der Leyen.
Foto EU

Det overordnede syn på den sikkerhedspolitiske situation

- EU-kommissionen ser med bekymring på verdensordenen, der er under forandring. Det hedder direkte:

"Vi er på vej ind i en ny epoke med ekstremt hård konkurrence."

- Der tegnes et meget klart billede af en verdensorden, hvor stormagtsrivalisering og regionalisering er på dagsordenen. Man kan sige, at her er spor der trækker tilbage til skabelsen af forløberne for EU. Her lærte man at stå sammen. Og denne argumentation genfindes i talen.
- Man skal sætte ind over for aktører, der kommer med "...løfter om vacciner og højrentelån til missiler og misinformation." Her sigtes der ganske klart til Rusland og Kina.

Kina er i fokus – direkte og indirekte

- Den kinesiske leder Xi Jinping var den eneste leder uden for EU, der blev direkte omtalt. På store dele af talen står der imellem linjerne Kina.
- Kina udfordrer EU på alt fra klima til sikkerhed.

Topmøde om europæisk forsvar

- Når Frankrig overtager formandsskabet, skal det i 2022 afholde et topmøde om EU-forsvar.

Forstærket samarbejde imellem EU og NATO

- Med udgangspunkt i tilbagetrækningen fra Afghanistan, så står det klart, at NATO og EU må arbejde langt tættere sammen.

- Dette samarbejde har tidligere været omtalt og i Danmark har vi slet det lidt hen, men særligt på område kritisk infrastruktur er der et samarbejde.
- I praksis betyder det for eksempel, at EU anlægger transportvej, som kan bringe NATO-styrker frem.
- Ursula von der Leyen understregede behovet for endnu tættere samarbejde ved at sige:

”Der findes simpelthen intet sikkerheds- og forsvarsspørgsmål, der kan løses ved at samarbejde mindre. Vi er nødt til at investere i vores fælles partnerskab og trække på hver parts unikke styrke.”

- Det eksisterende samarbejde med NATO skal nu forstærkes, og der arbejdes på en fælles erklæring derom, der skal udkomme inden udgangen af 2021.
- Dette kan meget vel blive et punkt på dagsordenen til det kommende forsvarsministermøde i NATO i oktober 2021.

Øget europæisk autonomi – styrkelse og fokus på forsvarsunionen (s. 7-8)

- Europa skal kunne langt mere selv.
- Der skal være fokus på tre ting:
  1. Stabilitet vore nabostater og på tværs af regioner.
  2. Nye teknologier og muligheden for, at ikke kun stater men også andre aktører kan bruge disse imod os. Det betyder, at der skal fokuseres på alt fra hybride trusler til kamp i rummet.
  3. Europa skal tilbyde og skabe sikkerhed, hvor f.eks. FN og NATO ikke kan eller vil.
- Derfor prioriteres forsvarsunionen og der lægges vægt på, at der skabes en styrke, der rent faktisk kan udsendes. Så der skal fokus på både politisk vilje og militær kapacitet.

Skabelse af EU-situationsbillede / efterretningscenter

- Hvis EU skal kunne reagere på fremtidige kriser, så skal man have et godt situationsbillede.
- Det overvejes, derfor at skabe et situationscenter, der skal samle efterretninger og information, så EU kan få sit eget situationsbillede.
- Dette er ret sikkert et svar på det mangelfulde og forkerte billede af situationen i Afghanistan.

Interoperabilitet imellem EU-styrker for at styrke europæisk autonomi

- De militære platforme skal kunne tale sammen i EU.
- Der skal udvikles europæiske militære kapaciteter og dette skal evt. fritages for moms.

Cyberstrategi

- Cyberområdet skal styrkes bl.a. ved øget samarbejde på området.

EU-strategi for Det Indiske Ocean og Stillehavsområdet

- Der skabes en ny EU-strategi på området som kan ses som et direkte svar til Kinas ageren.

Halvledere / chips – en indsats på kritisk infrastruktur, der skaber europæisk autonomi

- Der skal skabes en europæisk uafhængighed af chips fabrikeret i Asien. Her ser man, at Europa mangler suverænitet og risikerer at tabe teknologisk. Derfor skal der skabes en europæisk værdikæde fra forskning over design, test til produktion. Derved skabes en europæisk autonomi på området.